

TRGOVSKI LIST

Časopis za trgovino, industrijo in obrt.

Naročnina za Jugoslavijo: celoletno 180 Din, za ½ leta 90 Din, za ¼ leta 45 Din, mesečno 15 Din; za inozemstvo: 210 Din. — Plača in toži se v Ljubljani. Uredništvo in upravnništvo je v Ljubljani v Gregorčičevi ulici št. 23. — Dopisi se ne vračajo. — Račun pri pošti, hranilnici v Ljubljani št. 11.953. — Telefon št. 25-52.

Leto XVIII.

V Ljubljani, v torek, dne 24. septembra 1935.

Štev. 95.

Demagogija s kmetiskim vprašanjem

Obnova parlamentarnega in strankarskega življenja je pri še vedno močni politični zaostalosti našega naroda morala nujno privedi do novega vala demagogije. Nikjer pa ni ta demagogija tako velika, kakor pri reševanju kmetiskega vprašanja. Tudi to je le prenaravno. Kmet daje največji kader volilcev, in zato se tudi stranke v prvi vrsti potegujejo za kmetiske glasove. Ze od nekdaj pa je pri nas navada, da se najbolj love volilci z obljubami. Kdor obljubi več, ta ima mandat, pa naj je obljuba še tako nestrvarna, nemogoča in kar odkrito demagoška.

Višek teh demagoških obljub je bila ona, da bodo vsi kmetiski dolgovni črtani. Ker bi izpolnitev te obljube privedla le preočitno do gospodarske katastrofe, ta obljuba sicer ni bila izvedena, povzročila pa je čisto enostransko kmetisko zaščito ter zaradi tega tako komplicirala rešitev ureditve kmetiskih dolgov, da je to vprašanje danes že skoraj nerešljivo. A še vedno straši ona demagoška obljuba in ovira pravilno rešitev vprašanja kmetiske zaščite, ki bi ne bila v škodo drugim stanovom, temveč da bi bilo z njo pomagano vsemu našemu gospodarstvu.

Zaradi tega nepreudarnega lova za kmetiskimi glasovi je prišlo že tako daleč, da celo kmetije sami že govorijo, kakor je dejal Ljuba Davidovič v nedeljo na shodu v Kladovcu: »Rešite nas že vendar enkrat od naših reševalcev!« In v resnici je te demagogije s kmetiskimi interesi že toliko, da morajo vsi resnični kmetiski interesi in vse naše gospodarstvo zaradi te demagogije propasti. Tudi najmočnejše gospodarstvo ne more vzdržati bremen, ki mu jih nalagajo le na poslanski mandat misleči demagogi.

Tako se v eni sapi zahteva znižanje davčnega bremena za kmetovalce, večje javne dajatve za vse kmetijske zadruge, čim večje olajšanje vseh kmetiskih dolgov in višje cene tudi na domačem trgu. Če bi vladala na vseh drugih poljih gospodarstva velika konjunktura, potem bi bile morebiti žrtve vseh drugih gospodarskih panog za en stan mogoče, toda pri današnji težki krizi je čisto nemogoče, da bi 20% prebivalstva moglo prevzeti bremena, ki bi jih moralo nositi 80% prebivalstva. Ze preprosta matematika dokazuje, da je to nemogoče.

Treba se že enkrat zavedati, da kmetiskega vprašanja ni mogoče rešiti z eno potezo peresa, temveč da je potrebno za rešitev tega najtežjega vprašanja mnogo časa ter mnogo vestnega in neumornega dela. Vprašanje nizkih kmetiskih cen je predvsem vprašanje našega izvoza. Če ne spravimo naših jabolk, naših češpelj, našega grozdja, naše živine, žita in lesa po dobrih cenah na tuje trge, potem tega vprašanja sploh ne moremo rešiti, ker bo ponudba tega blaga na naših trgih vedno previsoka. Kjer je ponudba večja od povpraševanja, pa so dobre cene nemogoče.

Izvoz naših proizvodov pa zopet ni mogoč, dokler ne bomo izvažali le tipizirano in kvalitetno blago, dokler ne bomo razumeli zunanje trgovine kakor treba. Da pa zopet pridemo v tem pogledu do zboljšanja, so potrebne kmetijske zbornice, ki bodo skrbale za pravilno razdelitev proizvodnje, za tipiziranje proizvodov po zahtevah mednarodne trgovine in za odpravo proizvodnje vseh vrst pridelkov, s katerimi proti tuji konkurenci ne moremo uspeti. In potrebno je, da naše kmetijske zadruge vse drugače razumejo svoje naloge, kakor jih razumejo danes, da bodo one preprečile, da bi se z neracionalnim pošiljanjem blaga na tuje trge ubijala cena naših pridelkov.

Skratka: organizacija našega kmetijstva sploh še ni izvedena in ker te organizacije ni, zato tudi kmet ne pride do zboljšanja svojega gospodarskega stanja. Kmetu je treba pomagati na ta način, da se mu z zboljšanjem kakovosti njegovih proizvodov

odpre dostop na tuje trge, da se s sodelovanjem naših izvoznikov ter kmetiskih produkcijskih zadrug obvaruje kmetovalec na tujih trgih pred izkoriščanjem, da bo od izvoza svojih pridelkov tudi v resnici kaj imel.

Centralno predstavništvo trg. združenj o aktualnih gospodarskih vprašanjih

V nedeljo je bila v Beogradu seja Centralnega predstavništva zvez trgovskih združenj, katere so se udeležili delegati iz Beograda, Zagreba, Ljubljane, Skoplja, Sarajeva, Banje Luke in Osijeka, dočim se je Split opravičil in izjavil, da se strinja z vsemi zaključki predstavništva. Zvezo trgovskih združenj v Ljubljani je zastopal njen predsednik Josip Kavčič.

Po izrpnih debatah, katere so se udeležili zastopniki vseh zvez, je bila soglasno sprejeta ta resolucija.

1. Dosledno svojim prejšnjim sklepom se izjavlja Centralno predstavništvo proti vsaki zaščiti, če pa se že ta uporabi, potem ne sme biti generalna, temveč individualna ter morajo iz nje biti izključeni dolgovni za blagovne terjatve trgovcev.

2. V zvezi z individualno zaščito kmeta se mora istočasno poenostaviti tudi postopanje pri poravnalnem postopanju izven stečaja za vse gospodarske ljudi, da bo to postopanje ceneno in hitro ter se mora pri tem popolnoma izključiti vloga poklicnih posredovalcev, katerim je to postopanje vir velikih dohodkov, upnikom in dolžnikom pa povzroča samo škodo, odnosno propadanje. Ves način tega postopanja se mora prilagoditi načrtu, ki ga je že izdelala Zveza trgovskih združenj v Zagrebu.

3. Centralno predstavništvo se nikakor ne strinja in je nezadovoljno z načeli, po katerih je sestavljena uredba o zborničnih volitvah, kljub temu pa zahteva, da se volitve v zbornice razpišejo čim prej.

4. Centralno predstavništvo vztraja pri svojem prejšnjem sklepu, da predloži Zveza trgovskih združenj v Skoplju na eni prvih sej Centralnega predstavništva referat o socialnem zavarovanju trgovstva.

To je seveda težka in dostikrat tudi ne-hvaležna naloga, a vendarle edina pot, da pride naš kmetovalec do blagostanja. Na to pot pa seveda demagogi kmeta ne vodijo, ker njim ni za blagostanje kmetovalca, temveč le za lastno korist.

5. Ker je kreditiranje trgovcev na podlagi samopomoči v ozki zvezi s socialnim zavarovanjem, se bo debata o tem vprašanju nadaljevala na seji, ko se bo razpravljalo o vprašanju socialnega zavarovanja.

6. V skladu z lanskoletnim sklepom kongresa v Skoplju, bi moral biti letošnji kongres trgovstva Jugoslavije spomladi v Zagrebu, zaradi marsejske tragedije in dogodkov, ki so se nato zgodili, pa ni mogel biti kongres v tem času. Sele 15. julija je bilo na seji Centralnega predstavništva sklenjeno, da bo kongres 6. in 7. sept. v Zagrebu. Ker pa je med tem Zveza trgovskih združenj v Zagrebu kot organizatorica nameravane kongresa uvidela, da je za pripravo velikega in impozantnega kongresa odmerjen prepičen čas, je Zveza predložila Centralnemu predstavništvu, da se skliče kongres na kasnejši čas. Na današnji seji Centralnega predstavništva so predlagali zastopniki Zveze trgovskih združenj v Zagrebu, da se kongres, ker ni mogel biti v prvotno določenem času, sedaj pa je zaradi jesenske sezone že prepozno, odloži na spomlad prihodnjega leta.

Po vsestranski in objektivni diskusiji je bilo soglasno sklenjeno, da se z ozirom na važnost vprašanj, o katerih se mora sklopiti, skliče kongres spomladi prihodnjega leta v Zagrebu ter da se med tem najbolj skrbno pripravi ves material, o katerem se bo razpravljalo na kongresu. V ta namen je bilo sklenjeno, da se Centralno predstavništvo bolj pogosto sestane in da morajo na teh sestankih biti zastopniki vseh trgovskih združenj, da se skupno razpravlja o vseh vprašanjih.

Prihodnja seja Centralnega predstavništva bo dne 16. in 17. septembra v Sarajevu.

Za novo cesto Ljubljana-Sušak

Uspešna intervencija delegacije akcijskega odbora

Tehnični oddelek naše banske uprave je letos spomladi izdelal generalni projekt za novo državno cesto Ljubljana-Sušak. Po uradni strokovni komisiji obeh banskih uprav, Dravske in Savske, se je meseca julija t. l. izvršila predhodna komisija trase, in sta obe banski upravi tudi že pripravili sredstva za izdelavo definitivnih podrobnih načrtov in stroškovnikov. Tedanji minister za gradbe se je na skupni konferenci, ki je bila dne 16. junija v Zagrebu, izrazil v tem smislu, da utegne kr. vlada prispevati del stroškov za dela na podrobnih načrtih. Ako se za tak prispevek ne bi našlo kritje v proračunskih dvajstinah, bi morali obe banski upravi začasnó povečati svoj prispevek do potrebne višine.

Dne 1. avgusta 1935 je kr. banska uprava Dravske banovine poročala ministrstvu za gradbe ter predlagala, da naj gospod. minister za gradbe nujno odredi strokovno komisijo, ki naj pregleda traso, nakar bi se ugotovljena trasa končno odobrila. Po zamisli naše banske uprave bi se morala dela na terenu dokončati še pred zimo, dočim bi se v zimskih mesecih gradbeni načrti podrobno izdelali. Ker pa še ni prišla odločba g. ministra po tem predlogu naše banske uprave, se je zdelo, da se zamisel banske uprave ne bo mogla pravčasno izvesti. Zato sta akcijska odbora za gradnjo ceste Ljubljana-Sušak, ki vzporedno delujeta v Ljubljani in na Sušaku, poslala posebno tročlansko delegacijo v Beograd, da pri kraljevski vladi izposluje nujno odločitev v korist tega tako važnega projekta. Delegacija obeh akcijskih odbo-

rov, ki so jo tvorili gg. Ivan Jelačin in inž. Milan Suklje iz Ljubljane ter Gjuro Ružić iz Sušaka, je dne 19. t. m. posetila najprej kraljevskega namestnika dr. Iva Perovića, da izprosi njegovo pokroviteljstvo za najkrajšo cestno zvezo Slovenije z morjem, to je za projekt ceste Ljubljana - Sušak, ki naj bo zgrajena po zahtevah modernega prometa z osebnimi in tovrstnimi avtomobili. Gospod. kraljevski namestnik je sprejel našo delegacijo z izredno ljubeznivostjo in je kazal polno razumevanje za zvezo Slovenije in hrvatskih pokrajin Jadranskim morjem.

Naše odposlanstvo je nato prosilo za sprejem pri ministru dr. Antonu Korošcu. Ta sprejem se je določil za prihodnji dan. Zato je delegacija odšla k ministru dr. Mihi Kreku, da ga prosi za podporo in pomoč. G. minister dr. Krek se je živahno zanimal za projekt, ki mu je bil v glavnih obrisih že znan, in je še istega dne o predmetu razgovarjal z ministrom dr. A. Korošcem in z ministrom za gradbe inž. Bobićem. Naša delegacija je nadalje posetila ministra za trgovino in industrijo dr. M. Vrbanića in je tudi tukaj našla vso naklonjenost. Prihodnega dne, 20. t. m., je zastopstvo akcijskih odborov, v spremstvu prejšnjega ministra za gradbe dr. Marka Kožulja, poročala ministru inž. Milošu Bobiću kot pristojnemu resornemu ministru. Le-ta je izjavil, da je v smislu razgovora z ministrom dr. Krekom že jutraj odredil strokovno komisijo za revizijo trase, s čimer je želji naše delegacije ugodeno. Nadalje je izjavil, da so mu razlogi, ki nare-

kujejo izgradnjo projektirane ceste, dobro znani in da v polni meri priznava njihovo tehtnost. G. minister Bobić je omenil neugodne prometne razmere v Južni Srbiji in dal zagotovilo, da bo z enako vneto in vzporedno eno k drugemu deloval za izvršitev potrebnih gradenj v severozapadnem in v najjužnejšem delu kraljevine.

Naša delegacija se je še enkrat oglasila pri ministru dr. Kreku, da mu poroča o poteku razgovora z ministrom za gradbe ter da se mu iskreno zahvali za njegovo posredovanje.

Dne 20. t. m. popoldne je delegacijo sprejel minister dr. Anton Korošec. Ze prejšnji poseti pri naših državnikih so potekali tako ugodno, da je delegacija dobila najboljše nade. Poset pri ministru dr. Korošcu je utrdil vero v uresničenje teh nade: Nova cesta Ljubljana-Sušak se bo v najkrajšem času zgradila, pot iz Ljubljane do morja bo kmalu odprta!

Razprave pred davčnim odborom

Sedaj je razgrnjen še seznam o davčnih odmerah zavezancev pridobnine po čl. 42. zakona o neposrednih davkih, to je lastnikov trgovin s konji, perutnino, ribami, živino, barvami, olji, bencina, slaščicami, steklom, glasbili in razno drugo trgovino, stavbenikov, tvornic in industrij. Ti seznani bodo razgrnjeni od 23. septembra do vštete 30. septembra, pred davčnim odborom pa se bodo razpravljale te odmere dne 7. oktobra. Davčni zavezanci naj se obračajo kolikor gre za trgovine na davčnega odbora gg. Fabianija in Verbiča, kolikor gre za industrije pa na gg. Staneta Vidmarja in Zaneta Miklavca.

Ta teden pa bo davčni odbor, ki je že v soboto začel z razpravo o davčnih odmerah trgovcev, razpravljati o teh odmerah:

dne 25. septembra: modistinj - trgovk, krznarjev, graverjev, puškarjev, pravitelj, zlatinarjev, pasarjev, optikov, trgovcev s fotografiranimi potrebščinami. Obračati se na člana odbora gg. Fabianija in Vidmarja.

dne 26. do 28. septembra (vključno) so gostilne in dne 28. septembra tudi delikatesne trgovine in vinotoči.

dne 30. septembra pridejo na vrsto: sodavičarji, trgovine z alkoholnimi in brezalkoholnimi pijačami, železninarji, trgovine z deželnimi pridelki, kisarne in menjalnice, kino-podjetja (zastopnika gg. Vidmar in Verbič).

dne 2. oktobra: lekarne, ob 10. dopoldne: kavarnarje, vsakovrstna časopišna podjetja, revije itd., razna obrtna podjetja.

dne 3. oktobra: prevozna podjetja, špeditije, drogerije, agenture in razno trgovine (zastopnika gg. Verbič in Bahovec).

dne 4. oktobra trgovine z mešanimi blagom od črke A do P dne 5. oktobra pa one od črke F do Z, ter stroji, vozila ter trgovine s tehničnimi in elektrotehničnimi predmeti (zastopnika gg. Verbič in Bahovec).

Odmere davkov so letos v splošnem višje, kar je pač nerazumljivo, ker se je od lani gospodarska stiska še povečala in bi morala biti odmera še manjša. Zato je pričakovati, da bo davčni odbor storil svojo dolžnost in obvaroval davkoplačevalce pred krivično visokim obdačenjem.

Pad kupne moči lire

Indeks cen na debelo je narastel v Italiji v mesecu avgustu za 3.16%, in sicer od 319.12 na 329.21. Kupna moč lire je v istem času padla v trgovini na debelo od 31.4 na 30.8 (cene v letu 1931 = 100). V septembru pa je kupna moč lire še nadalje nazadovala in padla na 29.82%. V zadnjem tednu so se znova dvignile cene v trgovini na debelo, in to zlasti za živila. Pričakovati je zato, da se bodo povišale cene tudi v podrobni trgovini.

Delo Zveze trgovskih združenj

Poročilo zveznega tajnika I. Kaiserja za občni zbor Zveze v Ljubljani

Nаша trgovina je preživljala preteklo leto težak položaj. Kakor že nekaj let, je tudi v preteklem letu težila naše podeželsko trgovstvo zaščiti kmetu.

Tudi denarno stanje se ni izboljšalo in še vedno leže kapitali mrtvi v bankah, denarnih zavodih in tresorih.

Prav tako se ni izboljšalo stanje v pogledu kredita. Kupcijski položaj ni bil ugoden, ker je padla kupna moč širokih plasti prebivalstva.

In v tem položaju se je naša stanovska organizacija živahno gibal. Težke gospodarske razmere, ki vladajo v vsej državi, so v preteklem letu združile vse jugoslovansko trgovstvo v enotno stanovsko organizacijo, ki ima namen, da zastopa skupne gospodarske interese vsega trgovstva, — v Centralno predstavništvo zvez trg. združenj.

Zveza in združenja so vztrajno stala na braniku vseh ogroženih interesov naše trgovine in Zveza je uvaževala težnje ter pri vseh akcijah složno delovala s Centralnim predstavništvom.

Zveza je v preteklem letu sledila vsem pojavom v gospodarskem pogledu in je podvzela vse potrebne akcije in posredovanja.

Delo za izboljšanje obrtnega zakona

Naše trgovstvo je ob uveljavljanju zakona o obrtnih pričakovalo, da se bodo neprikladne določbe zakona uredile s pravilniki, ki jih je zakon določil; vendar pa pravilniki niso izšli.

V določbah zakona o obrtnih je bilo mogoče različno tolmačenje posameznih določb zakona in čisto se je dogajalo, da so se posamezne določbe nepravilno tolmačile.

Zato se je pričela pripravljati novelizacija zakona. Številne konference Zbornice so pripravljale načrt za novelizacijo. Zveza je pri tem sodelovala.

Zakon o obrtnih mnogokrat povzroča, zaradi določb nekaterih paragrafov, trgovstvu velike težkoče. Z ozirom na te težkoče, je Zveza v preteklem letu povzela akcije za izboljšanje tega položaja.

Na osnovi določbe § 19/4 zakona o obrtnih so pričeli obrtniki, ki so samostojno tri leta obratovali, pri združenjih prijavljati obrtna dovoljenja za trgovino z mešanim blagom. To je povzročilo v vrstah našega trgovstva veliko ogorčenje, ker je izdaja obrtnih dovoljenj obrtniku, ki nima nikake trgovske naobrazbe, — krivična in nedopustna.

Tako se je razpaslo trgovanje obrtnikov z mešanim blagom po vsej banovini.

Zveza je ob pripravah za novelizacijo zakona predlagala, naj se § 19—4 zakona o obrtnih izpremeni tako, da bo mogel dobiti obrtnik dovoljenje po petih letih samostojnega obratovanja, a le za sorodno stroko.

V načrtu novelizacije je to vneseno v § 19—4 in bo ta krivični postopek prenehal ob uveljavi novele zakona.

Boj proti krošnjarstvu

Dolgo smo se nadejali, da bodo ukrepi obrtnih in drugih oblasti v skladu z določbami uredb in odločb glede krošnjarstva. Ugotoviti pa moramo, da so ostala vsa brezštevilna posredovanja Zveze in združenj, da bi se krošnjarstvo omejilo, — brez uspeha.

Krošnjarstvo je v splošnem nerealno, ker pomeni poslovanje z blagom, ki je običajno dvomljivega izvora in dvomljive vrednosti.

V zadnjih letih pa se je razvilo krošnjarstvo z raznim blagom po nelegitimiranih potnikih, ki nosijo ali vozijo blago iz kraja v kraj — od hiše do hiše.

Ti nelegitimirani potniki mnogokrat oškodujejo kupca in mu ob naročilu dajo take pogoje, da je kupec čisto oškodovan. To krošnjarstvo pa tudi običajno škoduje trgovcem, ker jim s tem odjemlje naročnike.

Zveza se je zavzemala, da bi se krošnjarstvo kot tako ukinilo — odnosno prodajati bi moglo le izdelke domače hišne industrije.

Naša zahteva k novelizaciji zakona je:

1. Krošnjarstvo, če se že ne more popolnoma ukiniti, se naj omeji zgolj na izdelke domače hišne industrije.
2. Ker se je močno razvilo nelegalno potništvo, naj se potništvo uveljavi obče

le po uredbi o izdaji legitimacij trgovskim potnikom, ki jih izda Zbornica.

Ob uveljavi samo te uredbe in po navodilih, da je potništvo brez legitimacije prepovedano, bi prenehalo to nelegalno potništvo, ker bi mu mogle oblasti preprečiti prodajo.

3. V obče pa naj se z novelizacijo zakona prepove posejanje zasebnikov po potnikih.

Vprašanje učne dobe

V splošnem se je tolmačilo, da velja kot učna doba, navedena v § 263/1 zakona o obrtnih, tudi za trgovske učence, to je 2 do 4 leta, ker je ta paragraf v splošnem delu zakona o učencih in ker se trgovstvo v vsem ravna v razmerju z učenci po teh paragrafi (252—280). Ti paragrafi veljajo enako za trgovske, kakor obrtniške učence.

Na tej osnovi so združenja, po navodilu Zveze, vnesla v pravila triletno učno dobo. Na prijave nekaterih obrtnih oblasti pa se je kr. banska uprava postavila na stališče, da velja za trgovske učence dvoletna učna doba na osnovi § 19—1. Kr. banska uprava je odredila črtanje vseh določb o vajencih v pravilih združenj, češ da te določbe za trgovske učence niso veljavne. Tu se je jasno pokazalo, da je različno tolmačenje zakona mogoče.

Zveza je zato pri pripravah za noveliza-

podjetju. Ta podjetja prodajajo blago po konkurenčnih cenah.

To vprašanje je postalo vprašanje vsega jugoslovanskega trgovstva, ki se po Centralnem predstavništvu bori za to, da se prodajalne industrijskih podjetij osamosvoje, in ne da so del industrijskega podjetja, — delujejo po zakonu o obrtnih in plačujejo davke same, ne pa po bilanci industrijskega podjetja.

Mnogo nezadovoljstva trgovstva je v naših tekstilno industrijsko razvitih krajih povzročila čezmerna oddaja blaga delavcem. Tovarnice dajejo svojim delavcem blago tudi v količini čez njegovo in njegove družine potrebe. Dogaja se, da delavci tekstilne tovarne oddajajo blago tudi drugim po nižji ceni. Konkretni so primeri, da je delavstvo zalagalo s cenanim blagom mnogo ljudi, kar je v veliko škodo prizadetemu trgovstvu, ki izgublja naročnike.

Zveza je zaradi takšnih primerov posredovala in zahtevala, da oddajajo tovarne delavcu blaga le toliko, kolikor potrebuje delavec za sebe in za svojo družino.

Delo Zveze proti davčni preobremenitvi

Ko je prejšnji finančni minister predložil k proračunu za l. 1934/35. finančno zakonski predlog, je naše trgovstvo, pa vse gospodarstvo v državi vzrojilo nad namero čezmerno in preokozakone preobremenitve, zlasti trgovstva. Pokazal se je tedaj protest z zaprtjem lokalov v nekaterih mestih.

Vse te akcije proti čezmerni obdavčitvi in pritisku, ki so ga izvajali finančni organi, so vodile Zveze — in tudi naša — po-

letni težnji našega gospodarstva ugodilo z javnimi deli.

Dolgoletna prizadevanja vodi Zveza za otvoritev proge Hodoš-Kotormany v Prekmurju, ki bi neposredno vezala našo državo z Ogrsko in Avstrijo.

Istotako je že dolgo vseh zadeva normalizacija proge Poljane - Konjice - Zreče in izpopolnitev postaje v Gornji Radgoni.

Sodelovanje s Centralnim predstavništvom

Naša Zveza je članica Centralnega predstavništva Zvez trgovskih združenj kraljevine Jugoslavije.

Zvezo zastopata pri Centralnem predstavništvu predsednik Josip J. Kavčič in podpredsednik Ferdo Pinter.

Centralno predstavništvo je s sodelovanjem Zvez vedno posredovalo pri posredovanjih ministrstev v vseh zadevah, ki se tičejo težnj trgovstva.

Zastopniki Zvez trgovskih združenj so v Centralnem predstavništvu sprejeli mnogo sklepov o težnjah trgovstva.

Navajamo nekaj za nas najvažnejših sklepov Centralnega predstavništva:

Jugoslovansko trgovstvo je proti zaščiti bilo za katerikoli stan, — in zahteva, da se vse izvezne mere čimprej ukinejo.

Do uveljave likvidacije obstoječih zaščitnih mer pa zahteva Centralno predst.

da se izzamejo blagovni krediti kmetom iz zaščite kmetu;

da se izvede temeljita reforma zakona o prisilni poravnavi izven stečaja, da se odstranijo razni posredniki; znižajo in maksimirajo stroški in poenostavi postopek, a vse to ob obveznem sodelovanju združenj;

da se čimprej uveljavi zakon o finan-

cah samouprav in na ta način izenačijo pogoji njih vzdrževanja in nudi možnost razvoja mestnega in podeželskega gospodarstva;

da se izvede unifikacija vseh samoupravnih doklad;

da se T. br. 34, t. 1 zakona o taksah izmenja tako, da se od plačila te takse izvzame vsa prodaja iz roke v roko.

da se izvede revizija carinskih tarif, ker je zaščita toliko visoka, da daje možnost izkoriščanja samo malemu številu veleindustrije, a katera zaščita gre na škodo potrošnika in države.

Številne intervencije Zveze v drugih vprašanjih

Zveza je v preteklem letu budno zasledovala vse gospodarske težnje naše trgovine.

V vsakem primeru je posredovala. Tako je bilo njeno delo usmerjeno v zastopstvu težnj trgovstva.

Najvažnejše akcije, ki jih je Zveza podvzela so bile: Namera, da se upostavi sečialno zavarovanje trgovstva. Zveza je izdelala načrt uredbe in ima izdelan ves tehnični material, ki je potreben za osnivanje zavarovanja.

Mnogo je Zveza delovala glede zaščite trgovcev in je predložila konkretne predloge. Zavzemala se je za izdajo uredbe o zaščiti trgovstva. Po predlogu Zveze je svoje stališče v tej stvari zavzelo tudi Centralno predstavništvo.

Ponovno je posredovala Zveza pri kr. banski upravi in upravnih oblasteh ter pri Komandi žandarmerijskega polka v zadevi krošnjarstva in potnikov.

V preteklem letu je sodelovala v borbi sadnega trgovstva in z resolucijo posredovala, da se odpravijo ovire izvoza sadja.

Izvedla je akcijo za revizijo telefonskega pravilnika, ki se je potem tudi nekoliko izpremenil.

Na iniciativo združenj je podvzela Zveza akcijo za ureditev prodaje soli maloprodajalcem. Številne so bile pritožbe, da se je znižala provizija, je režija maloprodajalcev soli zaradi oddaljenosti od zakupnika tako visoka, da pri prodaji soli nič ne zaslužijo. Monopolska uprava je pozneje ceno soli nekoliko znižala. V vrstah maloprodajalcev soli se je pojavila težnja, da se vpostavi v od velezakupa daleč oddaljena okrožja podzakupi, ki bi znatno znižali prevozne stroške.

Sodelovala je pri pripravljanju načrta o novelizaciji zakona o obrtnih in povodom konference Zbornice predlagala težnje, ki jih ima naše trgovstvo v pogledu na obrtno zakonodajo. Vse te težnje je Zveza predložila tudi Centralnemu predstavništvu, ki je o teh težnjah na sejah razpravljalo in posredovalo na odločujočih mestih.

Zveza je zavzela stališče glede uredbe o strokovno-nadaljevalnih šolah in o odpiranju in zapiranju trgovskih obratov.

Trgovci!

Podpirajte domačo industrijo, zato naročite le „Snežinka“ milni prašek, ki je zajamčeno neškodljiv ter vsebuje nad 60 % mila

IZDELUJE:

Dolničar & Richter

Ljubljana

cijo zakona zahtevala, da se uvede za trgovske učence na osnovi § 263/1 triletna učna doba. Zgleda, da se bo to izvedlo z novelizacijo zakona.

Proti privilegijem nabavljalnih zadrug

Mnogo preglavic in mnogo finančne škode povzroča našemu trgovstvu nabavljalo združništvo. Zlasti škodujejo trgovstvu nabavljalne zadruge državnih nameščenec. Konkretno se je dogodilo, da je nabavljala zadruška državnih nameščenec preplavila vse okrožje prejšnje oblasti in prevažala blago različne vrste iz kraja v kraj, po naročilih.

To poslovanje, da se izdaja zadrugnikom blago v količinah, ki presegajo njih dejanske potrebe, je privedlo do tega, da se to blago prodaja naprej tudi nezadrugnikom.

Poleg teh zadrug pa je tudi mnogo drugih konzumnih zadrug raznih ustanov.

Vse to združništvo povzroča trgovcem veliko škodo, ker s takim kupčevanjem izgube svoje odjemalce.

Vse te zadruge pa uživajo privilegije, — oproščene onih davkov, ki jih plačuje trgovci, a uživajo ugodnosti tudi na prevoznih tarifah.

O tem problemu je razpravljalo tudi Centralno predstavništvo in je zahtevalo vsega jugoslovanskega trgovstva, da se privilegiji nabavljalnih zadrug ukinejo in podredijo v svojem poslovanju določbam zakona o obrtnih s tem, da postanejo legitimne trgovine in plačujejo vse one davke, ki danes gredo le na račun po zadrugništvu oškodovanega trgovca.

Ni v interesu niti državnih financ, da izgube na privilegiranem nabavljalnem združništvu mnogo milijonov dinarjev.

Zveza je v tej stvari podvzela več akcij.

Proti prodajalnicam industrijskih podjetij

V preteklem letu so se pričele snovati prodajalne nekaterih industrijskih podjetij, ki so pa podvržene industrijskemu

tom Centralnega predstavništva, ki je z vso silo delovalo na tem, da se predloženi predlogi omilijo.

V težkem času se je pokazala potreba po enotni organizaciji trgovstva.

Naša združenja so mnogo delovala v svojih okrožjih za omiljenje preobremenitve pri davčnih upravah.

Kljub vsem naporom organizacij, pa je bil uspeh: poslabšanje gospodarskih moči, — in trgovstvo je ob nastalih težkočah prehajalo v plačilne težkoče in pričela se je ogromna odjava obratov. Postopek finančnih organov je bil skrajno oster in številne so bile davčne rubežni, pri katerih se je blago pod ceno prodajalo.

Upamo, da bo nova smer, ki danes prevladuje, predvsem stremila za enakomerno, znosno in pošteno obdačenje gospodarskih stanov.

Za izboljšanje in pocenitev prometa

Zveza se je dosledno zavzemala za vse mnogoterne težnje, ki tarejo naše trgovstvo v prometnih zadevah.

Naše prevozne tarife, ki se niso prilagodile sedanjemu težkemu položaju, so povprečno za 40—50% previsoke. V nekaterih strokah, zlasti izvoznih, — so znizane tarife povzročile konkurenčno nezmožnost na zunanem in tudi na notranjem trgu. Tarife so čezmerno obremenile režijo in to stanje je izvozne stroške močno prizadelo pri izvozni ceni.

Zato je bila stalna borba, ki jo je Zveza vodila, — in posredovala, da se tarife znižajo.

Prav tako je tudi z najemuinami ležarinskih prostorov na železnih. V preteklem letu so bili ležarinski prostori prazni, deloma zaradi znižanja prometa, a največ pa zaradi visokih najemnin, ki so silile trgovstvo, da je najemalo — mnogo cenejšo, ob progi ležeče zasebne prostore.

Zveza je predlagala revizijo pravilnika o najemuinah za ležarinske prostore.

Leta in leta se Zveza zavzema na svojih skupščinah za zgraditev proge Kočevje - Sušak, pa je vprašanje, če se bo tej dolgo-

Zveza je o svojih akcijah in o vseh poslovanjih, ki jih je prejela, obveščala združenja z okrožnicami.

Delo Zveze je dostikrat odvisno od sodelovanja združenj. So akcije, za katere je potrebno, da vsa združenja na vprašanja Zveze točno odgovorijo in stavijo predloge, da more Zveza svojo akcijo podpreti s konkretnimi primeri.

Delo zvezinih sekcij

V okviru Zveze delujejo naslednje sekcije na področju banovine:

Osrednja sekcija lesnih trgovcev pri Zvezi trg. združenj, Ljubljana.

Sekcija drogistov pri Zvezi trg. združenj Ljubljana.

Sekcija trgovcev s foto-potrebščinami pri Zvezi trgovskih združenj, Ljubljana.

Sekcija knjigarjev pri Zvezi trg. združenj, Ljubljana.

Najdelavnejša je bila v preteklem letu Osrednja sekcija lesnih trgovcev. Položaj v lesni trgovini se je jako poostiril in na zunanjih tržiščih je bila naša izvozna trgovina dosledno vezana na kontingente, na kliringe in razne druge plačilne težkoče.

Mnogo je imela škode na italijanskem tržišču zaradi preferene Avstriji, Italija pa je na naš izvoz lesa naložila carino in poostрила izvozne pogoje, ki močno ovirajo naš izvoz lesa; — nasprotno pa je dala Italija uvozu lesa iz Avstrije take preference, da je naš izvoz obremenjen z raznimi dajatvami v primeri z avstrijskim za 40% višje.

Isto se je dogodilo za naš izvoz v Francijo, ki je naš izvoz iz raznih razlogov v kontingent omejevala in dala Avstriji zvišanje kontingenta in še posebne preference.

Tako se je položaj na naših lesnih izvoznih tržiščih mnogo poslabšal.

Osrednja sekcija se je mnogo zavzemala za znižanje prevoznih tarif. Lesno trgovino pritiskajo k tlom prevozne tarife, devizni predpisi, zamrzitev poslovnega kapitala in kredita, ki ga lesna trgovina pri izvozu neobhodno rabi.

Vsega tega Osrednja sekcija ni dosegla pa se je zato v zaščito lesno-trgovskih interesov naslonila na Centralni odbor gozdnega gospodarstva kraljevine Jugoslavije v Beogradu.

Osrednja sekcija deluje na ureditvi izvoza in stremi za ureditev zunanjih tržišč.

Sekcija drogistov se je prizadevala, da bi se s posebno uredbo uredilo razmerje med drogistami in lekarnarji in stremi za izpolnitev stroke.

Sekcija trgovcev s foto-potrebščinami je dokaj mirovala in delovala na enotnem pravilniku.

Sekcija knjigarjev je pokrenila akcijo za koncesijoniranje stroke in deluje za solidarnost med člani.

Zaključne besede

Vse Zvezino delovanje v preteklem letu je bilo posvečeno obrambi stanovskih interesov.

Eno pa je treba poudariti, da je uspeh njenega prizadevanja odvisen od višine stanovske zavesti in solidarnosti članstva.

Uvaževati je, da živimo v časih, ko miselnost širokih plasti ni naklonjena pridobitnikom in da so se nasprotujoči interesi posameznih stanov zaostri.

Slabi časi, ki jih preživlja naše trgovstvo, — zahtevajo od vseh stanovsko zavestnost, čut skupnosti, medsebojno zaupanje in stanovsko borbenost.

Kolikor združenih moči, duševne inteligence in odpornosti, kolikor pozitivnega dela, — toliko tudi pravic in uspeha.

Skupščina trgovcev kranjskega sreza

V četrtek dne 19. t. m. je bila XVI. redna skupščina Združenja trgovcev za srez Kranj, katero je vodil že šestnajstič g. Fr. Sire ob izredno številni udeležbi članstva. Velika udeležba je živo pričala o velikem zanimanju trgovcev kranjskega sreza za delo svoje stanovske organizacije. Skupščina je potekla v najlepši slogi, dokaz, da so trgovci kranjskega sreza solidarni zbog česar izkazuje njih stanovska organizacija vidne uspehe, kakor je bilo razvidno iz poročil na občnem zboru.

Predsednik Franjo Sire je prečital pozdrave in čestitke k 15letnici združenja Zbornice za TOI, zborničnega predsednika Ivana Jelačina in gen. tajnika Ivana Mohoriča. Skupščina je vzela čestitke z odobravanjem na znanje, zavedajoč se velike gospodarske misije, ki jo vrši Zbornica na gospodarskem polju.

V imenu mestne občine Kranj je zborovalec pozdravil predsednik občine Ciril Pirce, v imenu Zveze trgovskih združenj in njenega predsednika g. Kavčiča pa zvezni tajnik g. Kaiser, ki sta čestitala organizaciji na doseženih uspehih njenega 15 letnega delovanja.

Predsednik nato kratko poroča o 15 letnem delovanju organizacije. (Podrobno je orisano delo Združenja v poučni knjižici »Ob petnajstletnici«, o kateri smo že poročali v prejšnji številki.)

Iz predsednikovega poročila

o delovanju uprave

posnemamo:

Od zadnje skupščine je imela uprava 4 seje in žalno sejo po blagopokojnem kralju, lesna sekcija je imela 5 sej, ožji sestanki so bili 3, poleg tega pa še posebne seje in sestanki poverjeništev v Škofji Loki in Trzinu.

Poverjeništvu v Škofji Loki je vodil podpredsednik Anton Savnik s sodelovanjem Josipa Deisingerja in Stanka Heiniharja, poverjeništvu v Trzinu pa Franc Globčnik in Ferdinand Kokalj, dočim je tretji član poverjeništvu Karel Koželj med letom umrl. Tajnik Združenja Zmago Kožman je imel redno vsako prvo soboto v mesecu uradni dan v Škofji Loki, vsak drugi četrtek pa v Trzinu.

Posebno intenzivno je bilo delovanje Združenja glede davčnih vprašanj, zlasti zaradi povprečno 64% onega povišanja davčnih predlogov. Vsa potrebna navodila, tako davkoplačevalcem kot članom davčnega odbora, je vedno dajalo Združenje, ki je sestavljalo tudi vsem zavezanecem pritožbe.

V davčni praksi v okraju je Združenje poslalo podrobne podatke tudi Zbornici v Ljubljani in poslancem. V reklamacijskem odboru je z uspehom branil interese davkoplačevalcev Miro Peterlin, kateremu je zato predsednik Sire tudi izrekel zahvalo občnega zbora. Združenje je sestavilo tudi davčni ključ za ugotovitev čistega dobička.

Mnogo posla je imelo Združenje tudi z obrtno-pravnimi zadevami zlasti zaradi posečanja potnikov pri zasebnikih, osnutka o trgovsko nadaljevalnih šolah, uredbe o odpiranju in zapiranju trgovin, boja proti krošnjarstvu, zaščite kmeta, revizije telefonskega pravilnika, otvoritve novih telefonskih zvez, boja proti šušmarstvu, znižanja železniških prevoznih tarif itd. Za občni zbor Zveze trgovskih združenj je stavilo Združenje več predlogov, ki so bili tudi večinoma sprejeti. Vneto je podpirala združenje tako Zbornica kakor tudi Zveza trg. združenj.

Združenje ima trg. nadaljevalne šole v Kranju, Trzinu in Škofji Loki, ki jih obiskuje 56 učencev. Proračuni vseh teh šol so znašali 33.885 Din, dohodki pa le 12.600 Din. Ker združenje ne more kriti tega deficita, se je obrnilo na Zbornico za pomoč. (Poročila o gospodarskem stanju v okraju zaradi pomanjkanja prostora danes ne moremo objaviti. Op. ured.)

Članska statistika izkazuje, da je imelo Združenje koncem leta 1934 688 članov, ki so posedovali 807 obrtnih listov, od katerih pa so niso izvrševali 87. V srezu obratuje 21 podružnic in je nastavljenih 45 poslovodij. Prijavljenih je bilo 40 novih članov, odjavljenih pa 72. Pri združenju je registriranih 155 pomočnikov, in sicer 57 moških in 98 ženskih. Zanimivo pri tem je, da število pomočnic raste, a pomočnikov pada. Učencev je v teku leta 1934 nanovo pristopilo 23, odjavljenih pa jih je bilo 36, tako da je znašalo stanje koncem leta 62, od katerih pa je le 22 učencev, medtem učenik 40. Združenje je prejelo in odposlalo 3712 dopisov in izdalo 34 raznih okrožnic. Davčnih prijav je izvršilo 314, pritožb

238 in tožb 5, raznih drugih prošelj in pritožb za člane se je izvršilo pa 357.

Računski zaključek izkazuje dohodkov 114.199-22, izdatkov pa 118.621 Din. Podporni fond izkazuje premoženja 21.042-32 dinarjev. Premoženje združenja je znašalo koncem leta 1934 Din 304.364-43. Nadzorstveni odbor je v svojem poročilu podal izjavo, da je bilo poslovanje vzorno in da so knjige v najlepšem redu.

Proračun za leto 1935 izkazuje 103.000 dinarjev dohodkov in istotoliko izdatkov. Sklenjene so bile tudi nove vpisnine, in sicer v splošnem nekoliko manjše, kakor pa so bile v preteklem letu.

Sklepi občnega zbora

V svrhu uspešnejšega zatiranja krošnjarstva in šušmarstva je bil ustanovljen fond, iz katerega se bodo izplačevali efektivni stroški osebam, ki krošnjarja primejo, dvedejo v kaznovanje, odnosno šušmarja ovadijo. Za ustanovitev fonda se bo pobiral 10% povišek od članarine. Soglasno je bila sklenjena tudi uvedba fakultativnih pomočniških izpitov, in sicer po pravilniku, ki ga odobri Zbornica. Sklenjeno je bilo tudi, da se v bodoče sprejemajo v službo le oni pomočniki, ki bodo napravili izpit. Radi omiljenja brezposelnosti med pomočniki je skupščina sklenila, da se učenci po učni dobi ne odpuste vsaj 1 leto, razen ako mu je gospodar, ali si je učenec sam oskrbel drugo zaposlitev.

Po predlogu zveze se je sklepalo tudi o obligatorni uvedbi službenega glasila, in se je sklenilo, da Združenje vstopi v konzorcij in da prispeva tudi iz svojega premoženja odpadajoči sorazmerni znesek v ustanovni sklad, ki je potreben za izdajo glasila. Skupščina je tudi sklenila uvedbo članskih legitimacij, ki naj bi služile posebno na potovanjih. Ta legitimacija bi bila opremljena s sliko imetnika, z njegovimi osebnimi podatki in podatki njegove obrtne pravice. Med samostojnimi predlogi je bil predložen predlog več članov iz Kranja radi neurejene prodaje na kranjskem trgu ob tržnih in drugih dneh, na katere dneve prodajajo poleg kmetov producentov tudi razni prekupeji in trgovci vsakovrstno blago, kar se dogaja posebno po Belokranjkih.

Razpravljalo se je tudi o resolucijah, ki so bile sklenjene na zveznem občnem zboru v Ljutomeru. Skupščina se soglasno pridružuje tem resolucijam.

Zaposlitev delavstva v avgustu 1935

(Po statistiki OUZD-a v Ljubljani.)

Zanimiva je ugotovitev, da se je nazadovanje tekstilne industrije ustavilo. Napram avgustu 1934 je število tekstilnega delavstva padlo samo za 88 oseb; napram juliju 1935 je pa število tekstilnega delavstva celo naraslo za 230 oseb. Razvoj zaposlenosti tekstilnega delavstva je razviden iz te tabele:

Leto	Mesec	Število tekstilnega delavstva	Letni diferencial
1934	november	13.431	maksimum +1755
1934	december	13.142	+1433
1935	januar	12.600	+1101
"	februar	12.535	+726
"	marec	12.456	+346
"	april	12.353	-13
"	maj	12.304	-371
"	junij	12.286	-678
"	julij	12.592	-215
"	avgust	12.822	-88

Trenotno izgleda verjetno, da se bo naša tekstilna industrija držala v bližnji bodočnosti na višini, na katero se je zadnja leta povzpela.

Pomembnejši letni prirast izkazujejo naslednje industrije: običinski obrti +387 oseb ali +25%, industrija kamenja in zemlje +272 oseb ali +6%, higiena +201 oseba ali 11%, ind. hrane in pijače +169 oseb ali +5%.

Pomembnejši letni padec izkazujejo pa: gradnja železnice, cest itd. — 731 oseb ali —25% (fiktiven padec radi izločitve delavstva na račun bednostnega fonda iz zavarovalne obveznosti!), gradnja nad zemljo — 313 oseb ali —6%, gozdno-zagarska industrija — 229 oseb ali —3%, predelovanje lesa — 216 oseb ali —6%.

Število zavarovancev zavoda se je v primeri z julijem 1934 zvišalo za 584 na 82.796, v primeri z avgustom 1934 pa je padlo za 263 zavarovancev.

Politične vesti

Bana Savske in Primorske banovine sta izdala skupen proglas na prebivalstvo, v katerem opozirjata na predpise orožarjev glede uporabe orožja in zato svarita vse, da se ne puste zapeljati od hujšakcev.

Predsednik akcijskega odbora slovenskih zastopnikov združene opozicije je dr. Kukovec. Akcijski odbor je prevzel novi list »Slovensko zemljo«.

Nadaljujejo se odstopi občinskih svetov, da bi se s tem izsilile nove volitve. Tako je te dni odstopilo v križevskem okraju 7 občinskih svetov.

Mala antanta bi ostala v primeru oboroženega spopada med Italijo in Abesinijo nevtralna ter bi skušala preprečiti vsake neljube posledice v italijansko-jugoslovanskih odnosih. Mala antanta je sicer na strani Anglije, ki brani pakt Društva narodov, vendar pa ne bo storila nič, kar bi moglo poslabšati odnose med Beogradom in Rimom.

Italijanska vlada je na svoji sobotni seji, za katero je vladalo po vsem svetu največje zanimanje, sklenila, da ne more sprejeti predlogov odbora petorice, ker ne upoštevajo dovolj italijanskih pravic in interesov.

Cepprav je italijanska vlada odklonila predloge odbora petorice, je vendar bila Zeneva prepričana, da je sporazum še vedno mogoč, ker je baron Aloisi izjavil, da čaka italijanska vlada na nove predloge odbora petorice. Ker pa je bil odbor mnenja, da mora staviti nove predloge Italija, je italijanska vlada to tudi storila.

V svojih novih predlogih zahteva Italija: Izhod na morje naj dobi Abesinija, toda skozi italijansko ozemlje, da more Italija kontrolirati abesinsko oboroževanje. Italija naj dobi provinci Ogaden in Harar in še nekaj drugega ozemlja. Ital. Somalija in Eritreja se zvežeta skozi abesinsko ozemlje. Mednarodna kontrola nad Abesinijo mora biti v italijanskih rokah. Abesinija se mora razorožiti.

Zaradi italijanskih predlogov je odbor petorice sklenil, da smatra svoja prizadevanja za mirno rešitev italijansko-abesinskega spora za brezuspešna, ker teh italijanskih predlogov ne more sprejeti. Delajo pa se še zadnji naporni poskusi, da bi je prišlo do mirne rešitve spora in morda bodo imeli ti naporu tudi uspeh, dasi je zelo malo verjetno.

Angleški delegat Eden je baje proti vsakemu nadaljnjemu popuščanju in zahteva, da se uporabi proti Italiji čl. 15. pakta o Društvu narodov.

Italija pošila v pospešenem tempu vojaške v Afriko in je samo v zadnjih dveh dneh šlo skozi Sueski prekop 7000 italijanskih vojakov, kar pač ne govori za mir.

Grška in turška mornarica imata skupne manevre v Egejskem morju. Manevrov se udeležita tudi dve rumunski torpedovki.

Francoska vlada je na podlagi svojih pooblastil določila naknadni kredit 85 milijonov frankov za vojno letalstvo.

Lloyd George, bivši angleški ministrski predsednik, je izjavil, da bi pomenil italijanski napad na Abesinijo z mednarodnega stališča isto, kar je bil l. 1914. nemški napad na Belgijo.

V Italiji so pozvani na ponovni vojaški pregled vsi pripadniki letnikov 1911 do 1915.

Vel. Britanija bo ponovno dovolila izvoz orožja v Abesinijo.

Ker je minister Göttsch na shodu v Nürnbergu silno ostro napadel sovjetsko Rusijo, je bil poklican sovjetski veleposlanik Surić v Berlinu v Moskvo na poročanje. Nemška vlada se opravičuje, da je govoril Göttsch le kot strankar, ne pa kot minister in da zato nemška vlada za njegov govor ne odgovarja. V zvezi s klajpedskim konfliktom pa dobiva Göttschov napad poseben pomen.

Iz Salzburga je bilo poslanih v Linz na visoke avstrijske upravne in žandarmerijske uradnike 30 popolnoma enakih poštnih zavojev. Enakost paketov je vzbudila sum policije, ki je pakete zaplenila. Ko pa je prvega odprla, je našla eksplozijo in je bil neki uradnik laze ranjen. Izkazalo se je nato, da so bili v vseh 30 zavojih peklenjski stroji.

Velikansko vahunsko atero so odkrili v Parizu. Gre za komunistično špijonožo v francoski vojski. Ni izključeno, da bo odkritje te atere imelo tudi neugodne posledice na francosko-ruske odnose.

Na denarno globo so bili obsojeni nekateri duhovniki na Madjarskem, ker so razširjali fotografije Otčna z napisom: »Nili Bog ne pomaga maziljenemu kralju«.

Veletrgovina

A. ŠARABON
v Ljubljani

priloga

špecerijsko blago

več vrst žganja, moko
ter deželne pridelke
— kakor tudi razno-
vrstno

rudninsko vodo

Lastna pražarna za kavo in
mlini za dišave z električnim
obratom

Telefon št. 26-66 Ceniki na razpolago

Denarstvo

Stanje novih aktivnih kliringov

Po zadnjem izkazu Narodne banke je narastel kliring z Nemčijo dne 19. t. m. od 308 na 314 milijonov Din. Zadnje izplačilo je z dne 25. marca.

Kliring z Italijo se je dvignil na 128 milijonov Din, kliring z Bolgarsko pa na 521.000 dinarjev.

Finančne priprave Italije

Poleg že izdanih ostrih deviznih odredb, s katerimi naj bi se preprečil vsak nedopusten odliv zlata in deviz iz Italije, je izdala Italija v zadnjem času še več drugih uredb, s katerimi naj se izboljša njen finančni položaj ter dobe sredstva za vojne stroške v Afriki. Tako je razpisala Italija 5% notranje posojilo po tečaju 95%. V to posojilo se morejo zamenjati tudi obveznice 3-5% konverzijskega posojila, katerih tečaj znaša danes le 68%. Ker pa se more novo posojilo lombardirati v višini do 80%, bo lastnik novega posojila vendar na boljšem, ker bo moral za novo posojilo doplačati le 15 lir, staro pa se poviša na vrednost za 18 lir. Seveda pa ni tu upoštevana prejšnja velika izguba pri konverzijskem posojilu. Pa tudi možnost, da tečaj novega posojila v višini 95% pade, ni upoštevana. Ni pa odrekati italijanskim finančnikom spretnost, s katero znaajo naslikati novo posojilo vsaj navidezno kot ugodno.

Nadalje je Italija povišala blagovno tarifo na italijanskih železnica, da vsaj nekoliko znatno zmanjša deficit železnice, ki je dosegel že 9008 milijonov lir. Obenem pa je povišala tudi davek za blagovni transport na tovornih vozilih, da s tem zmanjša njih konkurenco železnicam. Ker je bil tudi znatno povišan davek na bencin in tudi druge davščine na motorna vozila, je avtomobilski promet v Italiji zelo padel. Zato je dvomljivo, če bodo povišane davščine na promet z motornimi vozili dale oni rezultat, kakor ga pričakuje italijanska vlada.

Beg zlata v Ameriko

Napeta zunanje-politična situacija v Evropi je zopet enkrat prestrašila bogate ljudi, ki so začeli pošiljati svoje zlato v Ameriko. Tako je bilo prejšnji teden poslano iz Londona v Ameriko zlata za 1.6 milijona funtov iz Francije na angleški račun 1.5 milijona, iz Holandske za 220.000 funtov. Skupno je odšlo od 9. t. m. v Ameriko zlata za 37,4 milijona funtov, od tega iz Anglije za 23,4 milijona.

*

Narodna banka opozarja, da so letos vplačila v italijanski kliring mnogo manjša kot lansko leto. Banka opozarja, da se sme uvoženo blago iz Italije plačevati edino po kliringu, ker je to tudi edini način, da pridejo do plačila svojih terjatev naši izvozniki. Vsak drug način plačevanja uvoženega blaga bo zato najstrožje kaznovan.

Silno tihotapstvo z lirami se je razvilo ob francosko-italijanski meji. Tihotapci kupujejo v Italiji od zbezanega prebivalstva lire za polovico kurzne vrednosti in jim nato prodajajo dolarje, funte in franko za višjo ceno, kakor pa se plačuje na borzi. Na ta način zaslužijo ogromne vsote. Vsi ukrepi proti temu tihotapstvu z lirami in tujimi valutami so se izkazali kot preslabi, ker je zaslužek tihotapcev previsok, da bi ostrale tihotapce kazni.

Zlata podloga Italijanske banke se je v prvi tretjini septembra znižala za 141,5 milijona lir na 4563 milijonov, dočim je devizna podloga ostala s 438 milijoni skoraj neizpremenjena. Oo 20. junija je oddala Italijanska banka zlata za skupno 1266 milijonov lir, njena devizna podloga je pa v tem času narasla od 55 na 438 milijonov lir.

Švicarske banke so začele zopet izplačevati obresti od tujih hranilnih vlog, da bi s tem privabile v Švico tuji kapital.

Češkoslovaški finančni minister je odklonil predlog socialističnih organizacij, da se za investicijska dela najame posojilo v višini 2 do 3 milijard Kč, ker hoče, da se najprej zniža obrestna mera in izvede konverzija državnih posojil.

Nemško notranje posojilo v višini petsto milijonov mark je bilo v polnem znesku podpisano. Posojilo je 4-5%, se amortizira v desetih letih in je bilo razpisano po tečaju 98-75.

Zunanja trgovina

Avstrija dobi preference tudi za Alžir

Avstrijska vlada je dosegla tudi za Alžir enake uvozne ugodnosti za avstrijski les, kakor jih ima dovoljene že za Francijo. Tako nam bo avstrijski les uspešno konkuriral ne le v Italiji in Franciji, temveč sedaj še v Alžiru. To jasno dokazuje, kako silno je bil potreben referat na obnem zboru Zveze trgovskih združenj o naših trgovinskih odnosih s Francijo. Upamo, da bo naša vlada vendarle storila potrebne korake, da bo Francija bolj upoštevala gospodarske interese Jugoslavije, svoje najzvestejše zaveznice.

Pasivnost italijanske trgovinske bilance se je povečala

Italijanski uvoz se je v avgustu v primeri z lanskim avgustom povečal od 521 na 569 milijonov lir, izvoz pa se je istočasno dvignil samo od 408 na 425 milijonov lir. Pasivnost italijanske trgovinske bilance se je torej v avgustu povečala od 113 na 143 milijonov lir. Skupno pa se je pasivnost italijanske trgovinske bilance v prvih osmih mesecih letošnjega leta v primeri z lanskim povečala od 1.662 na 1.740 milijonov lir, pa čeprav je izdala italijanska vlada najstrožje omejitve uvoza.

Mosulski petrolej pod italijansko kontrolo

Kontrola nad Mosul Oilfield Ltd in njeno podružnico British Oil Development Co, ki je lastnica iraške koncesije v Mosulu, je definitivno prešla v italijanske roke. Dva angleška upravna svetnika sta odstopila, odstop tretjega pričakuje in bo v novem upravnem svetu 5 Italijanov, 2 Nemca in en Francoz. Ker pa je 52% vseh delnic v italijanskih rokah, se bo število italijanskih upravnih svetnikov najbrže povečalo.

Svetovna trgateg vina

Mednarodni urad za vino v Parizu sodi, da bo dala letošnja trgateg vina manj kot lanska. V Franciji in Alžiru cenijo letošnjo trgateg na 80, dočim je dala lanska 97 milijonov hl. V Italiji pa bi dala letošnja 45, dočim je dala lanska le 30 milijonov hl. Španija bi imela 20, Portugalska 10 milijonov hl, to je toliko kolikor lani. Manjša bo trgateg v Nemčiji, Avstriji in Madjarski, znatno bolj pa v Švici. Tudi v Jugoslaviji, Bolgarski in Grčiji bo letošnja trgateg slabjša. Manj vina bo letos tudi v južno-ameriških državah, dočim ga bo v severnih več. Mednarodni urad za vino v Parizu sodi, da bo dala letošnja trgateg na vsem svetu 185 milijonov hl, dočim je dala lani 210.

*

Prvi jugoslovanski sadni sejem namestijo prirediti naši sadjarji v dneh od 25. do 28. oktobra v Mariboru. Namen sadnega sejma je tudi vzgojni. Skušala se bo ustanoviti tudi Zadruga sadna klet.

Prizadu se je posrečilo, da je dobil od Nemčije še uvozni kontingent 1000 vagonov jabolk v razsutem stanju. Skupno more torej Jugoslavija izvoziti do konca leta 2000 vagonov v razsutem in 100 vagonov pakiranih jabolk. Pogoji za izvoz so isti, kakor smo jih že objavili.

Da se zagotovi prehrana živine, je ministrski svet na predlog kmetijskega ministra prepovedal izvoz krme, in sicer sena, detelje, lucerne, graščice, slame, otrobov in suhih rezancev.

Avstrijska tekstilna industrija zahteva, da se še bolj omeji uvoz tujega tekstilnega blaga, da bi se polagoma izvedla osamosvojitve za vse vrste tekstilnega blaga, ki ga danes Avstrija uvaža iz Češkoslovaške. Zlasti velja to za vse platnene izdelke.

Tonaža vseh trgovskih ladij na svetu je znašala koncem I. 1934. 649 milijona reg. ton, to je za 6 milijonov ton manj kakor I. 1931. Kljub temu pa je bilo v pristaniščih še vedno za 5-3 milijona ton nezaposlenih ladij; v primeri z I. 1932 pa se je položaj vendarle izboljšal, ker je število nezaposlenih ladij padlo.

Konsum piva se je v Nemčiji povečal v lanskem poslovnem letu od 33,9 na 36,7 milijonov hl, to je za 9,7%.

Premog iz Posarja, ki je preje našel v celoti svoj odjem v Franciji, ne najde se

daj kupcev. Nemška vlada je zato odredila, da se mora v gospodinjstvu in v industriji v večji meri uporabljati posarski premog. Kljub temu najde ta premog zelo težko odjemalcev, pa čeprav je njegova kvaliteta zelo dobra. Toda tudi drugi premogovniki hočejo živeti.

Potrošnja bakra se je v prvih sedmih letošnjih mesecih v primeri z lanskimi povečala od 611.010 ton na 705.800 ton (brez USA). Najbolj se je potrošnja bakra povečala v Vel. Britaniji, Italiji, Nemčiji in Japonski.

Avstrija je povišala cene bencina za 2 groša in velja sedaj lit. bencina 59 grošev.

Nemčija je predlagala Poljski, da dovoli uvoz 1000 nemških avtomobilov, da bi se na ta način plačale zamrle poljske terjatve v Nemčiji.

Že v 24 urah barva, plesira in kemično snaki obleke, klobuke itd. škrobi in svetloilika srajce, ovratnike in manšete. Pere, suši, munga in lika domače perilo

tovarna JOS. REICH

Poljanski nasip 4-6. Selenburgova ul. 2. Telefon št. 22-72.

Dobave-licitacije

Direkcija drž. rudnika Kakanj sprejema do 3. oktobra ponudbe o dobavi 50 tisoč kg ovsa, 400 eternitnih opek, 50.000 kg sena, 2000 kg kalcijevega karbida, 100 steklenic kisika in 1300 kg navadnih žeb-ljev.

Direkcija drž. rudnika Kakanj sprejema do 3. oktobra ponudbe o dobavi 4 ventilatorjev, 10 plinskih cevi, medenastih palic, 60 m svinčene cevi, 15 ventilov itd. (Pogoji so na vpogled v pisarni Zbornice TOI v Ljubljani.)

Dne 28. septembra bo pri Komandi dravske divizijske oblasti v Ljubljani ustna pogodba za dobavo 20.000 kg fižola, 15.000 kilogramov riža, 15.000 kg ješprenčka, 15 tisoč kilogramov zdroba in 15.000 kg testenin.

Pri glavnem sanitetnem skladišču v Zemunu bodo naslednje ofertalne licitacije:

Dne 3. oktobra za dobavo 10.000 kg vate in 200.000 m hidrofilne gaze; dne 5. okt. za dobavo papirja; dne 7. oktobra za dobavo 500 m batista in 200 kg gutaperča-papirja; dne 9. oktobra pa za dobavo 4000 kilogramov mila.

Dne 14. oktobra bo pri inženjersko-tehničnem oddelku Komande mornarice v Zemunu licitacija za dobavo kotlovnih cevi; dne 15. oktobra pa za dobavo raznih strojev. — (Pogoji so na vpogled pri omenjenih oddelkih.)

Proizvodnja in potrošnja piva pada neprestano

Vse naše pivovarne morejo izdelati na leto 1-5 milijona hl piva. V resnici pa je znašala njih proizvodnja:

I. 1928	728.307 hl,
I. 1929	674.763 hl,
I. 1930	653.238 hl,
I. 1931	540.254 hl,
I. 1932	338.096 hl,
I. 1933	214.417 hl,
I. 1934	210.160 hl.

Iz teh števil se vidi, da je mogla pivovarniška industrija v preteklem letu izkoristiti komaj 15% svoje kapacitete ter da je potrošnja piva od I. 1928 padla za več kot 71 odstotkov.

To rapidno nazadovanje potrošnje piva se ni ustavilo niti v tem letu. Tako je znašala potrošnja piva v prvi polovici I. 1935 105.405 hl, dočim je lani dosegla 109.562 hektolitrov.

Potrošnja piva je znašala lani samo še poldrug liter na prebivalca, kar je naravnost neverjetno malo v primeri z drugimi državami. Tako se potroši v Avstriji poredno na prebivalca 76 litrov, v Češkoslovaški 78 in v Nemčiji celo 88 litrov. Ta silni padec potrošnje kaže, da je proletarijacija pri nas naravnost usodno napredovala.

Pri tako silnem padcu potrošnje pač ni čudno, da je dosedaj že deset pivovaren ustavilo obratovanje, to je že ena tretjina vseh pivovaren in da so tudi druge v tako težavnem položaju, da bo marsikatera njih morala ustaviti obratovanje.

Zlasti pa je silnemu padcu potrošnje krivo previsoko obdačenje piva, saj znaša to v večjih mestih do 2-65 Din od litra.

Doma in po svetu

Upokojen je pomočnik bana Dravske banovine dr. Otmar Pirkmajer. Obenem sta upokojena tudi pomočnik notranjega ministra Antič in pomočnik bana Vardarske banovine Krasojevič.

Za pomočnika bana Dravske banovine je imenovan dr. Stanko Majcen, inšpektor notranjega ministra, za pomočnika bana Primorske banovine pa Humbert Luger, načelnik notranjega ministrstva.

Novi ban dr. Natlačen bo sprejemal stranke vsak torek in petek od 10. ure dalje.

Na lastno prošnjo je bil upokojen armijski general Lazič in dva druga generala.

Gjorgje Velisavljevič, generalni direktor in podpredsednik Srpske banke v Zagrebu je umrl.

Mednarodni kongres invalidov je otvoril v petek v Beogradu minister za socialno politiko Komnenović.

Ob obletnici kraljeve smrti izda pošta nove znamke s sliko kralja Aleksandra v admiralški obleki, in sicer v vrednostih po 75 par, 1-50, 3-50 in 7-50 Din.

Do krvavega pretepa je prišlo na slabo obiskani seji poslancev Jevtičevega kluba med poslancema Uroševićem in Djordjevičem.

70 milijonov Din bi bilo še potrebnih, da bi se končala elektrifikacija Slovenije. Na bivšem Stajerskem bi bilo potrebnih za elektrifikacijo še 45 milijonov.

Stavka zdravnikov-volonterjev v ljubljanski bolnišnici se je končala, ker sta zdravnikom obljubila ban dr. Natlačen in minister dr. Krek, da se bosta zavzela za njih zahteve.

Iz Prage v Zagreb je priletel neki aeroplan češkoslovaške zračne proge v dveh urah in 5 minutah.

Zveza srbskih kmetijskih združenj je imela, kakor trdi Ljotičeva »Otdžbina« I. 1927 še 20 milijonov Din premoženja, I. 1934 pa že 5 milijonov Din izgube. Izguba pa bi bila še veliko večja, če ne bi dal bivši kmetijski minister Janković Zvezi 4 milijone 300.000 Din iz državne blagajne, dočim so dobile vse druge zadruge le šest sto tisoč dinarjev. Nov dokaz, kam pride pre-darežljiva roka države in da privilegiji ne navajajo k dobremu gospodarstvu!

Beograjski peki so podražili kruh za 50 par, ker se je podražila moka.

Veliki zlet češkoslovaških Sokolov je napovedan v Tješinu kot odgovor na tamonje poljske protičeške demonstracije.

Elektna borza v Bombayju je bila zaprta, ker je postala špekulacija besistov prenevarna.

Pridobivanje radiuma v Avstriji. Tvrdba Treibacher Chemische Werke A. G. Wien VIII., Albertplatz 1, Werk Treibach je pričela z izdelavo radija ter je s tem stopila Avstrija v vrsto danes še redkih držav, ki pridobivajo radium.

Radio-Ljubljana

Sreda, 25. septembra: 12.00 Balalajke na ploščah — 12.45 Vreme, poročila — 13.00 Čas, obvestila — 13.15 Plošče — 14.00 Vreme, borza — 18.00 Otroška ura — 18.40 V spomin Franju Šukljuetu (dr. Lončar) — 19.00 Čas, vreme, poročila, spored, obvestila — 19.30 Operne arije, poje ga. Mila Stagner-Kogejeva — 20.45 Večer narodne pesmi, poje pevsko društvo »Ljubljanski Zvon« — 21.30 Odmevi iz daljnih dežel, izvaja radijski orkester — 22.00 Čas, vreme, poročila, spored — 22.15 Radijski orkester.

Četrtek, dne 26. septembra: 12.00 Pa nekaj kmečke glasbe (plošče) — 12.45 Vreme, poročila — 13.00 Čas, obvestila — 13.15 Radijski orkester — 14.00 Vreme, borza — 18.00 Radijski orkester — 18.40 Slovensčina za Slovence (dr. Rudolf Kolarič) — 19.00 Čas, vreme, poročila, spored, obvestila — 19.30 Nac. ura — 20.00 Prenos iz Beograda — 22.00 Čas, vreme, poročila, spored — 22.15 Radijski jazz in g. Premelč.

OBVESTILO

Obveščamo vse gg. trgovce, da g. Hinko Bravničar že več mesecev ni naš potnik in vsled tega nima pravice sprejemati za nas naročila ali denar.

Pri tej priliki sporočamo vsem svojim poslovnim prijateljem, da še vedno obratujemo v polnem obsegu in so vse temu nasplošno govorece nekih oseb zlobne izmišljotine.

Tovarna hranil in pražarna ADRIA, L. & M. Krebelj, d. z. o. z., Ljubljana-Glince.